

Deu grecs per a una crisi

JOHN KOLESIDIS / REUTERS

MONTSE VIRGILI

Si en l'anterior novel·la de Petros Màrkaris, *Amb l'aigua fins al coll*, el comissari Kostas Kharitos es dedicava a descobrir qui decapitava directius d'entitats bancàries a cops d'espasa, a *Liquidació final* el policia que cada nit llegeix el diccionari abans d'anar a dormir persegueix un assassí que mata els posseïdors de grans fortunes. Les víctimes són rics que desvien els diners o no paguen els impostos que els pertoquen. Els sona? Això sí, aquest cop el criminal utilitza un mètode molt més sofisticat. Els ambiciosos i roïns capitalistes moren enverinats per fletxes amarrades de cicuta, la mateixa substància amb què va dinyar-la Sòcrates. La portada de Tusquets no deixa lloc a la imaginació, i ens dibuixa un porc sanguinolent travessat per una

sageta. Rere aquests assassinats amb regust clàssic hi descobrim un justicier, el Recaptador Nacional, una mena de Dexter a la grega que acaba convertint-se en un heroi per als ciutadans perquè té èxit en el que el govern fracassa repetidament. Mentre l'estat ofereix amnistia fiscal a les grans fortunes per evitar la fuga a altres països més benèvols fiscalment, el Recaptador Nacional, sota l'amenaça de mort, aconsegueix que la majoria de defraudadors paguin. Per això, tot i que el personatge Kostas Kharitos apunta el dilema moral que representa l'assassí en sèrie, el lector indignat trobarà en les accions del Recaptador una mena de justícia poètica prou reconfortant.

L'estructura formal de *Liquidació final* no ens ofereix cap sorpresa. Màrkaris es repeteix. La consecució de morts, la intriga sobre el secret que amaga l'assassí, les dosis de sus-

pens de manual extretes d'un Cluedo de pa sucats amb oli... Ni el hooligan de la novel·la negra es menjarà aquesta pastanaga. En algun moment el devesall de morts recordarà massa *Deu negrets* de Christie.

Mentre la trama de misteri avança, l'únic que fa estimulant la novel·la són les opinions de l'escriptor grec sobre la crisi al seu país, que també podria ser el nostre. A través dels principals personatges –el comissari, la seva dona i la filla– l'autor pot deixar els intel·lectualismes de banda. Màrkaris es dirigeix al lector com ho faria qualsevol ciutadà a peu de carrer en frases com aquestes: "L'administració pública grega, als que treballen, tothom se'ls rifa"; "L'únic problema és que en aquest país la gent honesta està mal vista"; "La corrupció és com les pastilles: te l'empasses en la dosi corresponent"; "M'ha dit que en una democràcia l'evasió d'impostos és un dret dels ciutadans"; "Som una cadena pública, senyor director. Tenim de tot, fins i tot gent que cobra sense treballar". ¿Els guionistes de Jordi Èvole a *Salvados*, coneixen Màrkaris?

Alguns tristos esdeveniments ens sonaran més del que voldríem. La novel·la comença amb la imatge terrorífica del suïcidi col·lectiu d'unes jubilades que decideixen acabar amb la seva vida perquè es consideren "un pes per a l'estat". La relació d'esdeveniments és desoladora. Amb les pensions retallades, les àvies necessiten receptes dels medicaments que la sanitat pública, en vaga, ja no els pot oferir. I al seu torn, la farmàcia tampoc pot despatxar-los els fàrmacs perquè la Seguretat Social els deu diners. Màrkaris aprofita aquest exemple i molts d'altres per fer una crítica implacable sobre la classe dirigent. Podria convertir-se en paròdia si no fos perquè ja fa estona que drames com aquest són l'única realitat per a algunes persones. Màrkaris dibuixa un país desencisat i fastiguejat de corrupció, on els joves amb estudis universitaris emigren a l'estranger, els veïns regiren les escombraries en busca de menjar i la gent no pot pagar els lloguers. Sort que només és una novel·la, eh? ♦♦

LIQUIDACIÓ FINAL
PETROS MÀRKARIS
TRAD. MONTSERRAT FRANQUESA I JOAQUIM GESTÍ TUSQUETS
342 PÀG./19 €

POETES DEL XX

Llibertat i revolta

JORDI NOPCA

Miquel Bauçà va publicar *Una bella història*, el seu primer llibre, l'any 1962, gràcies al reclam d'haver aconseguit el premi Salvat-Papasseit. El poeta nascut a Felanitx al 1940 va debutar amb versos que parlen d'existències dissortades o que fabulen sobre l'extinció, matisats puntualment per algun poema de desamor exposat amb una distància gairebé notarial (tot i que d'una gran efectivitat): "Taixí, nosaltres, com a persones amb seny, / decidirem deixar-ho córrer, eficaçment", escriu a *Ens avorrirem cordialment...*

El volum d'aquest diumenge inclou les primeres versions de tres dels llibres que formen part d'*Obra poètica 1959-1983* (Empúries, 1987). Entre les diferències hi ha la inclusió del poema *Una aventura immaculada*, d'*Una bella història*, suprimit per indicació del censor. El segon poemari, *Poemes* (1973), és d'un to aparentment lúdic, sota el qual bateguen imatges malèvols: "Els diumenges a la tarda / faig visites als parents. / Autobusos plens de guàrdies / enfolleixen pels carrers". *Notes i comentaris* (1975) inclou els 59 poemes de la primera edició, 17 més que a l'obra poètica. Per acabar, hi ha una nota inicial amb una poètica de Bauçà enregistrada, on diu: "La poesia per a mi actualment és la màxima expressió, i la més contundent, de la meua llibertat i revolta". ♦♦

UNA BELLA HISTÒRIA / POEMES / NOTES I...
MIQUEL BAUÇÀ
EDICIONS 62
144 PÀG./9,95 €
(AQUEST DIUMENGE, AMB L'ARA)

L'APARADOR

ARA

FICCIO

Hi ha morts que pesen...
TOMÀS LLOPIS
Edicions 3i4

Hi ha morts que pesen cent anys, l'última novel·la de Tomàs Llopis, va guanyar *ex aequo* el premi de narrativa Andròmina juntament amb *La passió italiana*, de Josep-Lluís Carod-Rovira. *Hi ha morts que pesen cent anys* recorre tot un segle de la nissaga dels Facadell de Beniarbeig, que han d'entomar els conflictes derivats de l'expulsió dels moriscos i dels abusos dels senyors sobre els vassalls fins que no esclata la Segona Germania i es congria la Guerra de Successió.

El príncep
MAQUIAVEL
TRAD. CARME ARENAS
Labutxaca

NO-FICCIO

El caràcter inhumà de la figura del príncep ideat pel filòsof Nicolau Maquiavel (1469–1527), el seu cinisme i la seva crueltat, no són altra cosa que la inhumanitat de l'estat burgès modern, mentre que la dissensió no resolta entre *virtut* (la intervenció política) i *fortuna* (la societat civil entesa com a natura) expressa la impossibilitat objectiva i teòrica d'harmonitzar l'element polític i el civil, un cop hagin estat escindits i contraposats.

De la Ilíada
RACHEL BESPALOFF
TRAD. ROSA RIUS
Leonard Muntaner

NO-FICCIO

Nascuda en el si d'una família d'intel·lectuals jueus, Rachel Bepaloff (1895–1949) va escriure estudis sobre Kierkegaard, Heidegger i André Malraux. L'any 1943, exiliada als Estats Units, va donar a conèixer –en francès– *De la Ilíada*, text fulgurant i apassionat que la cada vegada més indispensable col·lecció *Traus* de Leonard Muntaner publica acompanyat d'un text de Hermann Broch i articles de Jean Wahl, Montserrat Jufresa i Fina Birulés.